

I. PHÂN ĐỌC – HIỂU (4,0 điểm)

Đọc văn bản sau:

NHÀ MẸ LÊ

(...) Nhà mẹ Lê là một gia đình một người mẹ với mười một người con. Bác Lê là một người đàn bà nhà quê chắc chắn và thấp bé, da mặt và chân tay răn reo như một quả trám khô. Khi bác mới đến phố, ai ai cũng chú ý đến đám con của bác: mười một đứa, mà đứa nhớn mới có mười bảy tuổi! Đứa bé nhất hãy còn bế trên tay.

Mẹ con bác ta ở một căn nhà cuối phố, cái nhà cũng lụp xụp như những căn nhà khác. Chừng ấy người chen chúc trong một không gian rộng độ bằng hai chiếc chiếu, có mỗi một chiếc giường nan đã gãy nát. Mùa rét thì giải ổ rom đây nhà, mẹ con cùng nằm ngủ trên đó, trông như một cái ổ chó, chó mẹ và chó con lúc nhúc. Đối với những người nghèo như bác, một chỗ ở như thế cũng tươm tất lắm rồi. Nhưng còn cách kiếm ăn? Bác Lê chật vật, khó khăn suốt ngày cũng không đủ nuôi chừng ấy đứa con. Từ buổi sáng tinh sương, mùa nực cũng như mùa rét, bác ta đã phải trở dậy để đi làm mướn cho những người có ruộng trong làng. Những ngày có người mướn ấy, tuy bác phải làm vất vả, nhưng chắc chắn buổi tối được mấy bát gạo và mấy đồng xu về nuôi lũ con đói đợi ở nhà. Đó là những ngày sung sướng. Nhưng đến mùa rét, khi các ruộng lúa đã gặt rồi, cánh đồng chỉ còn trơ cuống rạ dưới gió bắc lạnh như lưỡi dao sắc khía vào da, bác Lê lo sợ, vì không ai mướn bác làm việc gì nữa. Thế là cả nhà nhịn đói. Mấy đứa nhỏ nhất, con Tý, con Phún, thằng Hy mà con chị nó bé, chúng nó khóc lả đi mà không có cái ăn. Dưới manh áo rách nát, thịt chúng nó thâm tím lại vì rét, như thịt con trâu chết. Bác Lê ôm ấp lấy con trong ổ rom, để mong lấy cái ấm của mình áp ủ cho nó.(...)

Nhưng mọi người biết bác Lê quý con lắm. Tuy bác hết sức công bằng, người ta cũng thấy bác yêu thằng Hi hơn cả, nó là con thứ chín, và ốm yếu xanh xao nhất nhà. Bác thường bế nó lên lòng, hôn hít, rồi khoe với hàng xóm: nội cả nhà chỉ có nó là giống thầy cháu như đúc. Rồi bác ôm con ngồi lặng yên một lát, như để nhớ lại chuyện gì đã lâu lắm.

(Trích truyện ngắn Nhà mẹ Lê - Thạch Lam - NXB Hội Nhà văn 2008)

*** Chú thích:**

- Thạch Lam (1910-1942), tên thật là Nguyễn Tường Vinh sau đổi tên là Nguyễn Tường Lân. Là cây bút truyện ngắn tài hoa trong nền văn học hiện đại Việt Nam. Sáng tác thường hướng vào cuộc sống cơ cực của những người dân thành thị nghèo và vẻ đẹp nên thơ của cuộc sống thường nhật.

- “Nhà mẹ Lê” là tác phẩm tiêu biểu, đặc sắc được xuất bản lần đầu năm 1942. Truyện ngắn không chỉ tái hiện tình cảm mẹ con xúc động mà còn dựng nên cả bức tranh toàn cảnh làng quê Việt Nam Cách mạng tháng Tám.

Thực hiện các yêu cầu từ câu 1 đến câu 5 (trình bày ngắn gọn):

Câu 1 (0,5 điểm). Xác định ngôi kể trong đoạn trích.

Câu 2 (0,5 điểm). Trong đoạn trích, ngoại hình nhân vật bác Lê được miêu tả qua các chi tiết nào?

Câu 3 (1,0 điểm). Phân tích tác dụng của biện pháp tu từ so sánh được sử dụng trong câu văn “Dưới manh áo rách nát, thịt chúng nó thâm tím lại vì rét, như thịt con trâu chết” để làm sáng tỏ chủ đề của câu chuyện.

Câu 4 (1,0 điểm). Qua cách miêu tả hoàn cảnh sống cơ cực, tác giả thể hiện thái độ, tình cảm gì đối với gia đình bác Lê?

Câu 5 (1,0 điểm). Từ câu chuyện về nhà mẹ Lê, em rút ra bài học gì có ý nghĩa nhất đối với bản thân? Vì sao?

II. PHẦN VIẾT (6,0 điểm)

Câu 1 (2,0 điểm). Từ nội dung đoạn trích trên, em hãy viết đoạn văn (khoảng 200 chữ) cảm nhận về nhân vật bác Lê.

Câu 2 (4,0 điểm). Những bữa cơm gia đình không chỉ là nơi nuôi dưỡng thể chất mà còn là "bến đỗ tinh thần," nơi lưu giữ những giá trị cốt lõi của gia đình và cuộc sống. Em hãy viết bài văn nghị luận (khoảng 400 chữ) trình bày ý kiến của mình về giá trị của những bữa cơm gia đình trong cuộc sống hiện đại.

.....**HẾT**.....

	<p>người con trong căn nhà chật hẹp, lụp xụp, chỉ rộng bằng hai chiếc chiếu, với chiếc giường đã gãy nát.</p> <p>b. Ngoại hình: Về ngoại hình, bác được miêu tả là người phụ nữ thấp bé, chắc chắn, da mặt và chân tay chai sạn như quả trám khô – hình ảnh điển hình của người lao động nghèo khổ.</p> <p>c. Phẩm chất:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Một trong những vẻ đẹp nổi bật của bác Lê là tình mẫu tử thiêng liêng và sự hy sinh lớn lao. Dù hoàn cảnh khó khăn, bác luôn dành cho các con sự chăm sóc chu đáo. Hình ảnh bác ủ ấm các con dưới ổ rơm bằng hơi ấm của mình, bất chấp manh áo rách nát, đã khắc họa rõ nét tình yêu sâu sắc và lòng hy sinh của người mẹ. Chi tiết này khiến người đọc cảm nhận được tình mẫu tử thiêng liêng, trở thành điểm sáng trong hình tượng nhân vật. - Bên cạnh đó, nghị lực sống mạnh mẽ là một vẻ đẹp khác nổi bật ở bác Lê. Mỗi ngày, dù trời nắng hay rét buốt, bác vẫn dậy từ sáng sớm, làm thuê khắp nơi để có vài bát gạo nuôi các con. Khi không có việc làm, bác vẫn gắng gượng đối mặt với cái đói, cái rét mà không khuất phục, thể hiện ý chí kiên cường của người mẹ trước những thử thách khắc nghiệt. Qua những chi tiết này, bác Lê hiện lên như một tấm gương sáng về sức mạnh vượt qua nghịch cảnh. <p>2. Nghệ thuật:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tác giả đã khéo léo xây dựng nhân vật thông qua ngôi kể thứ ba, giúp người đọc có cái nhìn toàn diện về cuộc sống và nội tâm của bác. - Ngôn ngữ kể chuyện giản dị, chân thực nhưng đầy cảm xúc, đặc biệt qua những chi tiết sinh động như “ổ rơm,” “manh áo rách nát,” đã làm nổi bật phẩm chất và nghị lực phi thường của bác Lê. - Cách xây dựng nhân vật: Miêu tả qua hành động, lời nói, suy nghĩ, kết hợp tình huống truyện cảm động. <p>III. Kết đoạn: Hình tượng bác không chỉ làm sáng tỏ giá trị nhân văn sâu sắc của tác phẩm mà còn khơi gợi lòng trân trọng đối với tình mẫu tử và ý chí con người. - Sắp xếp được hệ thống ý hợp lý theo đặc điểm bố cục của kiểu đoạn văn.</p>	<p>0,5</p> <p>0,25</p>
<p>Câu 2 (4 điểm)</p>	<p>a. Đảm bảo cấu trúc của một bài văn nghị luận: Mở bài: Giới thiệu vấn đề nghị luận; Thân bài: làm rõ được nhận định, triển khai được luận điểm; Kết bài: khái quát được nội dung nghị luận.</p>	<p>0,25đ</p>
	<p>b- Xác định đúng vấn đề nghị luận: Cảm xúc của nhà thơ Viễn Phương.</p> <p>c. Triển khai vấn đề nghị luận thành các luận điểm: HS có thể triển khai theo nhiều cách, nhưng cần vận dụng tốt các thao tác lập luận, kết hợp chặt chẽ giữa lí lẽ và dẫn chứng, đảm bảo các yêu cầu sau:</p> <p>I.Mở bài:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dẫn dắt -Nêu vấn đề bàn luận <p>VD: Trong nhịp sống hiện đại đầy hối hả, những giá trị truyền thống đôi khi bị cuốn trôi giữa guồng quay của công việc và công nghệ. Thế nhưng, dù thời gian có đổi thay, những bữa cơm gia đình - nơi mọi người quây quần bên nhau - vẫn luôn là biểu tượng thiêng liêng của sự gắn kết và yêu thương. Những bữa cơm ấy không chỉ là nơi nuôi dưỡng thể chất mà còn là "bên đỡ tinh thần," nơi lưu giữ những giá trị cốt lõi của gia đình và cuộc sống.</p>	<p>0,5đ</p>

	<p>II. Thân bài:</p> <p>1. Giải thích giá trị của những bữa cơm gia đình: Bữa cơm gia đình không đơn thuần chỉ là bữa ăn mà còn là không gian giao lưu tình cảm, chia sẻ câu chuyện và xây dựng mối gắn kết bền chặt giữa các thành viên. Đó là nơi cha mẹ dạy con cái về những giá trị sống, về tình yêu thương và sự quan tâm. Những món ăn không chỉ là dưỡng chất mà còn mang theo hương vị của sự chăm sóc, sự thấu hiểu và tấm lòng vun đắp tổ ấm.</p> <p>2. Biểu hiện của giá trị bữa cơm gia đình trong cuộc sống hiện đại: - Trong cuộc sống hiện đại, giá trị của những bữa cơm gia đình vẫn hiện hữu qua những khoảnh khắc ấm áp: - Các gia đình dù bận rộn vẫn cố gắng dành thời gian quây quần bên mâm cơm vào cuối tuần hoặc những dịp đặc biệt. - Những gia đình duy trì thói quen nấu nướng và cùng nhau chuẩn bị bữa ăn tạo nên không khí gắn bó, đoàn kết. - Bữa cơm trở thành nơi xoa dịu những mệt mỏi, căng thẳng, giúp mọi người cảm nhận được sự sẻ chia và đồng hành trong cuộc sống.</p> <p>3. Giá trị, ý nghĩa của những bữa cơm gia đình: - Những bữa cơm gia đình mang ý nghĩa sâu sắc, vượt xa giá trị vật chất. - Gắn kết tình cảm gia đình: Đây là dịp để các thành viên chia sẻ niềm vui, nỗi buồn, giúp họ hiểu nhau hơn và xóa tan những hiểu lầm. Mỗi câu chuyện nhỏ, mỗi nụ cười hay lời động viên trong bữa cơm là sợi dây gắn kết yêu thương giữa các thế hệ. - Duy trì và lan tỏa giá trị truyền thống: Thông qua các món ăn, những bữa cơm gia đình giúp lưu giữ và truyền lại văn hóa ẩm thực độc đáo của dân tộc. Đây cũng là cơ hội để con cái học hỏi và trân trọng giá trị cội nguồn. - Tạo nền tảng vững chắc cho nhân cách: Trong những bữa cơm, cha mẹ không chỉ trao yêu thương mà còn dạy con cái bài học về sự sẻ chia, trách nhiệm và lòng biết ơn. Những điều này chính là hành trang quý giá giúp con trẻ trưởng thành và tự tin bước vào cuộc sống.</p> <p>Dẫn chứng: + Trong văn hóa Việt Nam, bữa cơm gia đình từ lâu đã là biểu tượng của sự đoàn tụ. Dịp Tết Nguyên Đán là một ví dụ tiêu biểu khi mọi người dù bận rộn đến đâu cũng cố gắng trở về nhà để sum họp bên mâm cơm gia đình. Mâm cơm ngày Tết không chỉ mang giá trị dinh dưỡng mà còn là nơi cha mẹ, con cái, ông bà chia sẻ những câu chuyện và duy trì sự gắn bó giữa các thế hệ.</p> <p>+ Nghiên cứu xã hội học: Theo một khảo sát của Viện Nghiên cứu Gia đình và Giới tại Việt Nam, các gia đình duy trì bữa cơm chung ít nhất 3 lần/tuần thường có mối quan hệ gắn kết hơn, con cái dễ chia sẻ với cha mẹ về những khó khăn trong cuộc sống so với các gia đình không có thói quen này.</p> <p>4. Ý kiến trái chiều và phản biện: - Nhịp sống hiện đại, với công việc bận rộn và lịch trình học tập dày đặc, khiến nhiều người không có thời gian để chuẩn bị hoặc tham gia bữa cơm gia đình. Các thành viên thường ăn uống qua loa hoặc không đồng thời. - Các dịch vụ giao đồ ăn và thức ăn nhanh ngày càng phổ biến, trở thành lựa chọn chính của nhiều gia đình. Điều này làm giảm cơ hội các thành viên cùng nhau nấu ăn và thưởng thức một bữa ăn chung. - Một số người, đặc biệt là thế hệ trẻ, ít coi trọng giá trị của bữa cơm gia đình. Họ dành nhiều thời gian hơn cho công nghệ, mạng xã hội, hoặc các mối quan hệ bên ngoài. - Duy trì những bữa cơm gia đình trong xã hội hiện đại không hề dễ dàng,</p>	<p>0,25 đ</p> <p>0,25 đ</p> <p>1 đ</p> <p>0,25 đ</p> <p>0,25 đ</p>
--	---	--

	<p>nhưng đó là một nỗ lực đáng giá. Bữa cơm không chỉ đơn thuần là nguồn dinh dưỡng mà còn là biểu tượng của sự gắn kết và yêu thương. Việc giữ gìn truyền thống này không chỉ giúp gia đình mạnh mẽ hơn mà còn tạo nền tảng vững chắc cho thế hệ tương lai.</p> <p>5. Giải pháp duy trì giá trị bữa cơm gia đình:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Đề gìn giữ giá trị của những bữa cơm gia đình trong cuộc sống hiện đại, mỗi người cần ý thức và nỗ lực. - Dành thời gian ưu tiên cho bữa cơm: Dù lịch trình bận rộn, các thành viên trong gia đình nên sắp xếp thời gian để ăn cùng nhau, ít nhất vài bữa trong tuần. - Xây dựng thói quen giao tiếp: Trong bữa cơm, nên hạn chế sử dụng điện thoại, tập trung trò chuyện và chia sẻ câu chuyện đời thường. - Chia sẻ trách nhiệm nấu ăn: Việc cùng nhau chuẩn bị bữa cơm không chỉ giúp tiết kiệm thời gian mà còn tạo cơ hội để các thành viên hiểu và hỗ trợ lẫn nhau. 	0,5đ
	<p>III. Kết bài:</p> <p>Những bữa cơm gia đình, dù đơn sơ hay thịnh soạn, luôn mang trong mình giá trị trường tồn, là sợi dây gắn kết yêu thương và nơi vun đắp những giá trị nhân văn. Giữa nhịp sống hiện đại đầy biến động, hãy dành thời gian cho gia đình, trân trọng từng khoảnh khắc bên mâm cơm để giữ lửa hạnh phúc và nuôi dưỡng tâm hồn. Những bữa cơm không chỉ là nơi hội tụ của yêu thương mà còn là "mái nhà nhỏ" giúp chúng ta vững bước giữa dòng đời rộng lớn.</p>	0,5đ
	<p>d- <i>Sáng tạo</i>: Có cách diễn đạt độc đáo, thể hiện những suy nghĩ, kiến giải mới mẻ về vấn đề, với chuẩn mực đạo đức, văn hóa, pháp luật.</p>	
	<p>e- <i>Chính tả, dùng từ, đặt câu</i>: đảm bảo những qui tắc về chuẩn chính tả, dùng từ, đặt câu.</p>	

*** Lưu ý:**

1. Do đặc trưng của môn Ngữ văn, bài làm của thí sinh cần được đánh giá tổng quát, tránh đếm ý cho điểm.
2. Chỉ cho điểm tối đa theo thang điểm với những bài viết đáp ứng đầy đủ những yêu cầu đã nêu ở mỗi câu, đồng thời phải chặt chẽ, diễn đạt lưu loát, có cảm xúc.
3. Khuyến khích những bài viết có sáng tạo. Bài viết có thể không giống đáp án, có những ý ngoài đáp án, nhưng phải có sức thuyết phục.
4. Không cho điểm cao đối với những bài chỉ nêu chung chung, sáo rỗng